

Klimatická koalícia

Výročná správa 2024

Organizácie

Legislatíva

Mechanizmy financovania

Sieťovanie a prepájanie inštitúcií na Slovensku

Zdroje financovania

Foto: Archív Klimatickej koalície, Slatinka, 2024

Klimatická koalícia vznikla v roku 2021 v nadväznosti na iniciatívu Zelený reštart zameranú na klimaticky a environmentálne zodpovednú postpandemickú ekonomickú obnovu. Iniciovali sme spoluprácu viacerých mimovládnych organizácií s klimatickou agendou počas prípravy Plánu obnovy a odolnosti. Ukázala sa ako efektívna, čo viedlo k založeniu strešnej platformy s cieľom sieťovať a podporovať organizácie v rámci širšieho klimatického hnutia.

V nadväznosti na prebiehajúce krízy národného, regionálneho a globálneho rozsahu a na aktuálnu spoločenskú situáciu na Slovensku kladieme dôraz na riešenia, ktoré si vyžadujú zásadnú ekonomickú a sociálnu transformáciu slovenskej spoločnosti.

Pri našich súčasných aktivitách kladieme osobitný dôraz na presadzovanie spoločenskej solidarity a ochrany zraniteľných skupín - napríklad v oblasti energetiky, dopravy, regionálneho rozvoja a i.

Organizácie

Platformu Klimatickej koalície tvorí 17 členských organizácií, administratívnou a koordinačnou organizáciou je Klima Fokus. Tím Klima Fokus reprezentujú dve koordinátorky Lucia Szabová a Dana Mareková, na ďalšom chode organizácie sa podieľa analytička, finančná manažérka, komunikačný tím, 2 projektové asistentky, projektová manažérka a stážistka.

Klimatická koalícia sa počas roka 2024 rozrástla o **4 nové členské organizácie**:

- Centrum environmentálnych aktivít: podporuje environmentálne povedomie najširšej verejnosti,
- Priatelia Zeme - SPZ: vytvárajú pozitívne udržateľné riešenia v prospech budúcich generácií, najmä v odpadovom hospodárstve,
- Cyklokuchyňa: prepája malých aj veľkých k podpore udržateľnej mobility,
- Skutočne Zdravá škola: podporuje kultúru stravovania s ohľadom na environmentálne, ekonomické a sociálne aspekty.

Spolupráca s inými mimovládnyimi organizáciami

Vstúpili sme do občianskej platformy [Platforma pre demokraciu](#), v ktorej sa aktívne podieľame na ochrane a rozvoji občianskej spoločnosti na Slovensku.

Svojimi aktivitami sa snažíme prispieť k cieľom tejto platformy - posilňovať integritu, transparentnosť a súdržnosť občianskeho sektora a presadzovať pozitívny rozvoj inštitucionálneho, legislatívneho a finančného rámca pre fungovanie občianskych organizácií.

Podieľame sa na činnosti iniciatívy [Zelená väčšina](#), zastrešujúcej environmentálne organizácie a jednotlivcov, ktorým nie je ľahostajné ničenie životného prostredia, občianskej spoločnosti a základov právneho štátu na Slovensku. Na príprave a formovaní Zelenej väčšiny sme sa podieľali aj my, rovnako aj na jej doterajších aktivitách. Na Deň Zeme 22. apríla sme na stretnutí s ostatnými zelenými mimovládkami v Slatinke vydali [Slatinské vyhlásenie ochrancov životného prostredia](#): Za obranu našich domovov a prírodného dedičstva.

Koncom roku sme zas rozbehli spoločnú výzvu na odstúpenie vedenia Ministerstva životného prostredia SR [Za našu prírodu!](#) Pod vedením ministra Tomáša Tarabu totiž MŽP SR urobilo viaceré rozhodnutia v priamom rozpore s ochranou prírody a klímy, v protiklade s aktuálnymi vedeckými poznatkami a najlepšou praxou. Považujeme to za dôsledok odbornej nespôsobilosti a zámerného oslabovania ochrany prírody, čím ministerstvo prestalo plniť svoju základnú úlohu - ochranu životného prostredia.

Ďalšími spoločnými aktivitami bolo podávanie hromadných pripomienok v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie alebo k zákonu o mimoriadnych opatreniach pre strategické investície.

Spolupracujeme aj s iniciatívami a platformami z iných oblastí pôsobenia, ako napríklad [Otvorená Kultúra!](#), s ktorou sme zorganizovali dve zhromaždenia na posilnenie občianskeho sektora.

Legislatíva

HROMADNÉ PRIPOMIENKY

Minulý rok sme sa zapojili do podania rekordného množstva hromadných pripomienok v porovnaní s predošlými rokmi - 11-krát. Iniciovali sme napríklad hromadné pripomienky k týmto zákonom:

- [Zákon o ETS](#): Upozornili sme na zmenu rozhodovacieho práva u financií z predaja povoleniek. Financie končiace v Environmentálnom fonde by prešli čisto do rúk ministra životného prostredia. Environmentálny fond sa na Slovensku využíva na ochranu vody (vodovody, kanalizácie atď.), ovzdušia, klímy, národných parkov, na podporu priemyselných projektov a v ďalších oblastiach. Je dôležité, aby peniaze z neho neprepadli.
- [Zákon o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu](#): Žiadali sme o ukončenie daňových výnimiek na fosílna palivá a o podporu udržateľných a ekologických alternatív. Táto nelogická úľava pre znečisťujúci priemysel zhoršuje kvalitu ovzdušia, prispieva k nárastu

ochorení dýchacích ciest a srdcovo-cievneho systému, ako aj k emisiám skleníkových plynov a zhoršovaniu klímy.

- Koncepcia územného rozvoja Slovenska ako kľúčový dokument z pohľadu ochrany klímy, biodiverzity a celkovo životného prostredia: Zadanie koncepcie neadekvátne reaguje na klimatické záväzky Slovenskej republiky, ktoré sa týkajú nasmerovania ku klimatickej neutralite do roku 2050 a súvisiacemu útlmu fosílnych palív, k rozvoju obnoviteľných zdrojov, ako aj uprednostneniu nízkoemisných foriem dopravy.

NÁRODNÝ ENERGETICKÝ A KLIMATICKÝ PLÁN

Dokument predložený Ministerstvom hospodárstva SR má určiť, akým spôsobom bude Slovenská republika znižovať emisie vo všetkých sektoroch a ako sa zbaví závislosti od fosílnych palív.

K aktualizácii Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021 - 2030 (INEKP) sme podali naše konkrétne návrhy a pripomienky a poukázali na jej najväčšie nedostatky:

1. podpora a dokonca ďalší rozvoj využívania fosílnych palív
2. príliš nízky cieľ a nejasné plány rozvoja obnoviteľných zdrojov
3. nejasné plány na riešenie energetickej chudoby

Vychádzajúc z usmernenia Európskej komisie aj z medzinárodného práva sme žiadali o efektívnu účasť verejnosti, a to cez:

1. včasný a dostatočný prístup k relevantným dokumentom
2. účinnú participáciu

3. viacúrovňový dialóg, vytvorenie platformy

Celkovo bol proces aktualizácie v nesúlade so zásadou inkluzívnosti, keďže nezahŕňal zraniteľné skupiny, environmentálne mimovládne organizácie a miestne komunity, na ktoré majú energetické politiky priamy vplyv.

SOCIÁLNO-KLIMATICKÝ PLÁN (SKP)

Za prípravu [Sociálno-klimatického plánu](#) na Slovensku je zodpovedná Národná implementačná a koordinačná autorita ([NIKA](#)), Odbor zelenej ekonomiky. Vďaka proaktívnemu prístupu konzultantov a konzultantiek pracujúcich na podkladových dokumentoch sme sa spolu s ďalšími mimovládnyimi organizáciami z oblasti energetiky, ochrany klímy či sociálnych služieb zapojili do procesu prípravy plánu. Participatívny proces, ktorý má viesť Úrad vlády a ktorý má byť podmienkou kvality plánu, je však zatiaľ nedostatočný. Zapojenie stakeholderov je náhodné a diskusia nesystematická. Nevieme tiež predvídať, ako je naplánovaný proces spracovania jednotlivých vstupov štátnych aj neštátnych aktérov. Plán má byť predložený Európskej komisii v júni 2025.

OBNOVITEĽNÉ ZDROJE (OZE)

V rámci stanoveného míľnika pre [rozvoj veternej energie](#) v REPowerEU sme sa podieľali na pripomienkovaní metodiky rozvoja vhodných akceleračných zón pre veternú energiu. Zároveň sme pracovnú skupinu pravidelne informovali o vývoji v EÚ a prinášali inšpiratívne príklady z praxe. Participatívny proces zastrešila Sekcia plánu obnovy NIKA. Na profesionálnu facilitáciu procesu sme

zabezpečili organizáciu Partners for Democratic Change Slovakia (PDCS), ktorá sa aktívne snaží zmiernovať konflikty medzi zainteresovanými stranami.

Prepojili sme Ministerstvo životného prostredia SR a Vesmírnu agentúru Európskej únie (EUSPA) so zameraním na kvalitné mapovanie územia Slovenska. Výstupom má byť racionálne a ohľaduplné umiestnenie zdrojov OZE na našom území, s cieľom prispieť k nášmu celoeurópskemu záväzku.

Mechanizmy financovania

NÁRODNÝ PLÁN OBNOVY A ODOLNOSTI (NPOO)

Aktívne sledujeme vývoj v [implementácii NPOO](#) a poukazujeme na výzvy, ktorým Slovenská republika pritom čelí. Za problémové oblasti pokladáme legislatívnu nestabilitu, znižovanie verejnej participácie, nedostatočný rozvoj obnoviteľných zdrojov energie, čiastkové zmeny v adaptácii na zmenu klímy (ochrana prírody, manažment vody) či územné plánovanie. V tejto veci aktívne komunikujeme so zástupcami Európskej komisie, ministerstvami a inými zainteresovanými hráčmi.

Sieťovanie a prepájanie inštitúcií na Slovensku

Na našu žiadosť o prediskutovanie [klimatických priorít](#) sme uskutočnili stretnutia s viacerými ministerstvami. Vypočuli sme si názor predstaviteľov a predstaviteľiek štátu na realizáciu týchto priorít, a to aj v konkrétnych politikách, na ktorých daný rezort aktuálne pracuje. Nami navrhovaná

spolupráca sa týkala takých oblastí, ako napríklad efektívne využívanie eurofondov, dodržiavanie záväzkov, ktoré Slovenskej republike vyplývajú z členstva v EÚ aj z medzinárodných dohovorov, zahrnutie adaptačnej stratégie do pripravovaných či aktualizovaných politík alebo cielená podpora environmentálnej výchovy a vzdelávania na školách.

Koncom roka sa nám podarilo prepojiť rôznych aktérov a aktérky nášho spoločenského života v rámci workshopu **Klimatická kríza ako spoločenský problém**, vychádzajúceho z rovnomennej [iniciatívy](#). Odborníci a odborníčky venujúci sa spoločenským aspektom klimatickej krízy, ľudia zo štátnych inštitúcií, samospráv, vedeckých pracovísk či z mimovládneho sektora si vymenili svoje skúsenosti v témach:

- klimatická zmena a jej dopady na jednotlivca
- chudoba a klimatická zmena – Sociálno-klimatický plán
- ochrana prírody a jej spoločenská hodnota; zelená transformácia vo svetle hodnôt

Vďaka vzájomnému prepojeniu rôznych inštitúcií vznikli nové nápady na spoluprácu a podporu v konkrétnych témach.

Zdroje financovania

Administratívnu a koordinačnou organizáciou Klimatickej koalície, ktorá získava financie na jej fungovanie, je Klima Fokus. Pred zriadením Klima Fokusu financovanie zabezpečovali členské organizácie Znepokojené matky a Združenie Slatinka. V roku 2024 mal Klima Fokus príjmy z grantov ECF -

European Climate Foundation a EUKI - Európska iniciatíva na ochranu klímy. Od októbra 2023 má Klimatická koalícia grant z Nadácie otvorenej spoločnosti (OSF) prostredníctvom členskej organizácie Priatelia Zeme - CEPA.

| Nadace OSF

Ekonomické výsledky

Celkové príjmy za rok 2024 predstavujú čiastku 189 211,28 eur.

Celkové náklady za rok 2024 podľa účtovnej závierky predstavujú čiastku 226 453,82 eur. Z toho najvyššiu časť nákladov vo výške 186 481,01 eur tvorí položka “ostatné služby”, v ktorej sú zahrnuté najmä platby spolupracovníkom (tu sú zahrnuté prevažne náklady na pracovníčky a pracovníkov, ktorí pracujú na inú ako zamestnaneckú zmluvu) a externým poskytovateľom služieb. Druhú najvyššiu položku tvoria “mzdové náklady” vo výške 24 281,40 eur.

Klima Fokus

IČO 54605580

DIČ 2121971203

Haanova 2599/40, Bratislava 851 04

Kontakt: www.klimatickakoalicia.sk

info@klimatickakoalicia.sk

